

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 6 K, za Ameriko in druge tuje države 7 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Sveti in dopisne pošiljajo. Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 31.

V Ljubljani, dne 1. avgusta 1918.

Leto XXXI.

Premoženjski davek in kmet.

Za 24 milijard imamo papirnatega denarja. Pred vojno smo ga imeli 21 milijarde. Zadnje čase ga imamo vsak mesec za eno milijardo več. Odstranjenje te preobilice papirnatega denarja smatrajo strokovnjaki za predpogoj ozdravljenja bolnih gospodarskih razmer, v katerih živimo. To je pa mogoče samo z enim sredstvom — z davkom na premoženje.

Vprašanje premoženjskega davka stoji v ospredju narodnogospodarskih in davčnih razmotrivanj.

Zastopniki veleindustrijev in kapitalistov se že oglašajo: »Na vsak način se mora smatrati industrija za bistveni del onega gospodarskega ustroja, v kojega stavimo svoje nade; pri premoženjskem davku, ki se nam obeta, n. pr. bi bilo treba vpoštevati, da bi preveliko zmanjšanje kapitala utegnilo zmanjšati plodonsost v vojni zraslih, kapitala potrebnih industrijskih podjetij, kar bi imelo najneugodnejše posledice za gospodarski organizem,« piše n. pr. neki R. Švarc v knjižici »Vprašanje valute in surovin v razmerju do Srednje Evrope«.

Tako torej — na splošne koristi se sklicujejo gospodje, ko zahtevajo, naj se jim prizanaša s premoženjskim davkom. Kdo naj potem plačuje davek od premoženja, če ne tisti, ki je med vojno najbolj obogatel? Ali naj ga plačuje delavec, ki nič nima, ali uradnik, ki s svojo plačo sam komaj izhaja? Kmetu ga bodo hoteli napriliti gospodje industrijci in kapitalisti, to je jasno.

Že par let sem se slišijo glasovi, da ti velekapitalisti podkupujejo liste enega za drugim, da morajo pisati zanje, da kupujejo poslance, da morajo delati zanje, da

ustanovljajo posebne urade in pisarne za zagovarjanje njihovih koristi, da sploh niti najmanj ne štedijo z denarjem, ampak ga razkošno razmetavajo za svoje sebične namene.

Njihovi plačani ljudje hodijo okrog v ovčjih oblačilih. Eden skuša »znanstveno« zagovarjati zahtevo, naj se industrija v interesu splošnosti ne obremeni preveč z davki, drugi ščuva kmete proti delavcem, da bi pri tem oboji na kapitaliste pozabili, tretji zastuplja politično zaupanje, cepi močne ljudske politične organizacije, da bi razdrobljene in razcepljene ne mogle več klubovati.

V bodočnosti bo šlo to še naprej. Kapitalizem bo skušal kupovati liste, poslance in cele stranke za svoje namene. — Politična poštenost in značajnost bo morala prestati težke preizkušnje. Ne le čast in slava, tudi zlato bo vabilo od zgoraj...

Zato je pa neobhodno potrebno, da se vse stranke, ki imajo izrazito kmetški značaj, močno in tesno organizirajo, da skrbijo za točen poduk v vseh političnih in gospodarskih vprašanjih, da so v vednem stiku s svojimi poslanci in da pri volitvah volijo le take poslance, ki bodo vedno delali politiko od spodaj navzgor, iz ljudstva za ljudstvo. Kajti ta boj med posameznimi pridobitnimi stanovi, kdo bo nosil večji del vojnih davkov, zna biti dolgotrajen in težak; industrija je nad vse dobro organizirana, s težko kapitalistično roko bo pritiskala na vse strani, da odvali od sebe kolikor mogoče veliko davkov, in če kmet ne bo dobro organiziran, krepko strnjen v velikih strankah, potem bodo padli po njem. Zato ne nehamo nikdar dovolj toplo priporočati: Vsi kmetje v Slovensko ljudsko Stranko, da bo močna na zunaj in na znotraj. V skupnosti je moč, posameznik je ničla.

X.

Svetovna vojska.

Na Francoskem se bije ena največjih bitk, ki odloči za letos vojno srečo. Dne 15. julija so pričeli Nemci veliko ofenzivo, v kateri so dosegli sprva velike uspehe, prodrli so čez reko Marno, čez katero vodi najkrajša pot v Pariz in do kamor so prišli že takoj s pričetka vojne, a so se takrat umaknili. In sedaj jih je doletela ista usoda. Izprazniti so morali cel desni breg Marne in se umikajo na črto, katero so imeli zasedeno meseca marca letošnjega leta. Nemški vojaški kritiki smatrajo ta umik kot potreben vsled neprijetnega položaja nemške armade, katero obdajajo sovražne čete od treh strani. Nemški ofenzivi je sledila torej francoska protiofenziva. Francozom pomagajo Angleži in Amerikanci, ki sami pošljejo vsak mesec 300.000 mož na to bojišče. Dosedaj je tam 1.250.000 ameriških vojakov. Njihovi uspehi so torej precej majhni v primeri z njihovim številom, a kaj prinese bodočnost, ne moremo vedeti. Nemci so se torej zopet oddaljili od svojega cilja, Pariza, in sovražni vojskovodja Foch ima upanje, da še letos odločilno porazi Nemce. — Na laškem bojišču ni bilo posebnih dogodkov, vršili so se le krajevni sunki in protisunki, naši in sovražnika. Sovražniku torej naš sunek čez Piave ni prinesel novih lavorik, mi stojimo tam, kjer smo stali pred našo ofenzivo dne 15. junija. Italijan poskuša svojo srečo v južni Albaniji, kjer je začel prodirati in sprva dosegel tudi nekaj uspeha, a sedaj smo dobili ojačenja in sovražnik se zopet umika čez reko Semeni južno od Drača. — V Palestini so Turki vzeli Angležem mostišče ob reki Jordan, a so ga drugi dan zopet izgubili. — Angleško-srbske-francoske čete so se izkrcale na mürmanski obali in so zasedle velik del železniške proge, ki vodi v Petrograd, do katerega imajo samo še 200 km. Poveljnik

e armade je bivši ruski vrhovni general Gurkov. Tako imamo pričakovati novih bojev na naši vzhodni fronti. Japonci in Amerikanci so se tudi dogovorili glede nastopa v Sibiriji. Namesto miru se bližajo novim zapletljajem. Ali res še ne zmagajemo spoznanje, da z mečem ne prisilimo sovražnika do miru, ampak le s pametnim in častnim sporazumom?

Politični obzornik.

Boj za Rusijo.

Ententine države krepko delajo na to, da zopet spravijo Rusijo pod svoj vpliv. Zakaj če se jim to posreči, zadajo hud udarec svoji najhujši sovražnici — Nemčiji. Nemčija ne bi imela več popolnoma varnega hrbta, zaprt bi ji bil vir za surovine ter ruski trg za lastne izdelke na vzhodu, v nevarnosti bi bila prijateljska nam Ukrajina. Pa ententa hoče še več. S tem da zasede ententa vsaj nekaj ruskih dežel s svojimi četami, ti bodo dobro služile te dežele kot protiutež za Belgijo, ki jo imajo zasedeno Nemci kot poroštvo za njihove zahteve, kakor so sami rekli. Nemci bodo kazali in grozili z Belgijo, ententa pa z Rusijo.

Nadalje ententine države še niso pozabile na lepo število milijard, ki so jih porodile Rusiji. Boljševiki so ta dolg kar ertali. Če bo imela ententa kaj ruske zemlje v rokah, bodisi na severu-murmanskem deželo, ali na vzhodu večalimanj Sibirije, bo pa lahko bolj pritiskala: »Ali denar sem ali pa obdržimo zasedene dežele.«

Bližnji cilj ententine ekspedicije v Rusijo je pomagati sedanji protirevoluciji do zmage nad boljševiki. Protirevolucionarji so namreč prijatelji entente ter srčni sovražniki Nemčije. Zato tudi bijejo neizprosen boj zoper Nemcem prijazne boljševike in zoper njihov brestlitovski mir.

Boj ali pravzaprav vojska zoper boljševike se vrši od treh strani. Najprej od Kavkaza sem, a boljševiki tu zmagujejo, ker Kavkazci nimajo od nikoder pomoči. Od severa prodirajo ententine čete. Vodi jih ruski general Gurko. Njih izkrcevališče in opiraljšče je Arhangelsk ob severnem norju. Odtod prodirajo ob železnicah v notranjost dežele. Z oblastmi zasedenih krajev so pred kratkim sklenili pogodbo, v kateri omenjajo, da hočejo s svojim prodiranjem obvarovati ruske dežele pred Nemci ter rešiti češko-slovaško armado. K ententnim četam naj bi pristopali ruski prostovoljci in vojaki, oni pa hočejo zasedene dežele proskrbovati z živežem in denarjem ter orožjem. Od vzhoda pa groze Čehi-Slovaki. V njihovih rokah so Ural in Sibirija. Sedaj se pripravljajo tudi Japonci in Kitajci, da gredo pomagat. Nato bodo li vsi skupaj ententini armadi naproti, ki je bliža od severa. Seveda so to po večini samo načrti, kakršnih je ententa že doti imela, pa malo izpeljala.

Boljševiki se branijo na vse kriplje. Iztrahu, da ne bi pregnani car Nikolaj utekel njihovim nasprotnikom in morda zopet ostal vladar, so ga dali ustreliti v Jekaterinoslavu ob Uralu. V Moskvi pridno postavljajo protiboljševiške liste. Nemčiji so

naznanili, da so usmrtili 200 protirevolucionarjev, ki so bili v zvezi z umrom nemškega poslanika Mirbacha. Rdeče garde so razpustili ter ustanovljajo redno vojsko.

O uboga Rusija! Mir je želela, a mesto miru je zagorela nova vojska na vseh koncih in krajih. In neki ruski pisatelj piše: »Med tem pa mi udušujemo v sebi zadnje plamene domovinske ljubezni in polagamo do smrti izmučeni glavo pod tuji jarem. Rusija leži v smrtnem boju!«

Dr. Hussarek na trnjevi poti.

Ni bil prazen strah gosposkih zbirateljev, da so dr. Seidlerju celo pozabili ploskati, ko jim je v zbornici razložil svoj nemški kurz. Tresli so se strahu, kakor je povdarjal Černin, da pl. Seidler tega kurza ne bo mogel izpeljati.

Res, usoda je hotela, da je dr. Seidlerja ravno ta kurz spjeljal v take zadrege, da je moral prositi cesarja, naj odpusti njega in njegove ministre. Cesar je prošnji ugodil. Tako Seidler sedaj lahko premišljuje, da se tudi proti in brez Slovanov v Avstriji ne da vladati. Odslej bo ravnatelj v cesarjevi pisarni.

Brez šuma in brez sile je odletel dr. Seidler, kakor odleti gnilo jabolko samo od sebe z drevesa. Ravnotako se je brez šuma in brez vrišča pojavil nov mož, ki naj vodi odslej avstrijsko politiko — dr. Hussarek.

Bil je v zloglasnem Stürgkhovem ministrstvu, ki je zagrešilo nebroj krivic v začetku vojske, za namtega ministra. In ravno ta nekdanja Stürgkhova tovarišja je vzrok, da mu nobena stranka prav ne zaupa, niti nemška krščansko-socialna stranka ne, če je njen pristaš. Od nas Slovanov ga očitno vrh tega tudi dejstvo, da si je za svoje ministre izbral razen tveč Poljakov same člane Seidlerjevega ministrstva, katerih mišljenje je dovolj pojasnjeno z njihovimi dosedanji preganjanji Slovanov.

Svoje načrte je razvil pred poslanci 26. t. m. Povdarjal je, da je treba ostati v trdni skupnosti s starozavezniško nemško državo, da z njim izsilimo uspešen konec te strašne borbe. Hoče priti do častnega miru, kakršnega so naši državniki že večkrat in na nedvoumen način ugotovili. Ustavnih reform, s katerimi bi narodi dobili več pravic in samostojnosti, dr. Hussarek ne pozna. Govori samo o upravnih reformah, s katerimi bi dobili pač nekaj več glavarstev, okrožij, sodišč ter kopico vladnih svetnikov in »škricov«, a vse drugo naj bi ostalo po starem. Tudi davke in dolgove hoče urediti in podpiral bo tovarnarje, poljedelce in obrtnike, da bodo mogli v svojem gospodarstvu napredovati. Pri vsem tem ogromnem delu pa se bo držal parlamenta in pa pravičnosti nasproti vsem, nasproti vsakemu narodu in vsakemu družabnemu stanu. To bo prvo vodilno načelo njegove politike.

S svojimi načrti, ki niso ne mrzli in ne gorki, ni ustregel novi ministrski predsednik nikomur. Čehi in Jugoslovani niso zadovoljni, ker se dr. Hussarek ni ne odvedal Seidlerjevi protislovanski politiki in še manj kaj izjavil v prid češki ali jugoslovanski deklaraciji. Nemški narodnjaki

rohne nad njim, ker se ni izrecno zavzemal za nemški kurz po zgledu dr. Seidlerja. Predbacivajo mu, da si niti besedice »nemški« ni upal izgovoriti v svojem nastopnem govoru Poljaki, razen resnično narodnih Vsepoljakov, so se zopet sprijaznili z vlado v nadi, da jih bo vlada po stari navadi podpirala z obljubami. Zato pa so Ukrajinci postali zaenkrat najhujši sovražniki dr. Hussareka, češ, da preveč škili za Poljaki.

Trnjeva bo torej tudi Hussarekova pot. Dobro, da je mož skromen in ponižen, kakor ga razodeva konec njegovega govora: »Ne stremimo za večino osebnega uspeha, toda štelj bi se srčnim, če bi nam bilo usojeno dovršiti en kos velikanskega dela, ki ga zahteva čas od naše domovine.«

Gibanje v parlamentu.

Poslanci so se zopet za nekaj časa poslovili od zbornice. Razpravljali so ta teden o treh važnejših in drugih manj zanimivih stvareh.

Najprej je bila na dnevnem redu obtožba zoper dr. Seidlerja in grofa Togenburga. Zgubila je precej na važnosti, ker je dr. Seidler prejšnji dan že odstopil. Zbornica je obtožbo tudi odklonila, in sicer so odločili Poljaki ter socijalni demokratje, Poljaki vsled svoje plemenitaškimi ministrom sorodne »višnjeve« krvi, socijalni demokratje pa zato, ker so bili mnenja, da dosežejo isto, pa na bolj enostaven način, če glasujejo zoper proračun.

Nato so razpravljali o vojaških zadevah, predvsem o zadnji naši ofenzivi ob Piavi. Seje so bile tajne. Veliko je govoril in razlagal domobranski minister baron Czapp.

Zraven so kar mimogrede skienili ponovno zakon glede učiteljskih draginjskih doklad, zakon o delu otrok. Potrdili so istotako zakon o delu tovarniških delavk. V vseh tovarnah, ki imajo več kot 10 delavnih moči, smejo ženske delati samo 10 ur na dan, ob sobotah pa le po 5 ur. Torej bodo sobotni popoldnevi prosti. Zanimiva je bila pri tem opazka socialnega ministra, češ, ali bo prenesla tako okrajšanje dela avstrijska industrija. Čudno, kako bodo to prenesli milijonarji in bogataši, skrbi ministra, kako pa more prenašati dolgočasno delo revež, o tem pa se nič ne vprašuje.

Zadnji dan so poslanci glasovali za proračun. Hussarek je igro dobil, šestmesečni proračun je bil sprejet z večino bornih 19 glasov. Do konca tega leta bodo izdali 24.320 milijonov kron. Od tega je 6.439 milijonov za redne potrebščine, drugo bo požrla vojska. Davki in drugi dohodki bodo donesli 4.854 milijonov, ostalo si bodo pa izposodili v znesku 21 milijard kron.

Glasovali so za proračun vsi Nemci razen socialnih demokratov in »državi najzvestejših« poslancev Teuffla, Hummerja in Pantzovih prijateljev. Večino so dopolnili Poljaki. »Ne« so odgovorili razen zgoraj naštetih še Čehi, Jugoslovani, tirolski Italijani in — Ukrajinci.

Med ploskom so se razšli poslanci v zavesti, da so vrgli najhujšega sovražnika — dr. Seidlerja ter da so zopet bolj utrdili parlament.

Tedenske novice.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Narodni svet se bo 16. in 17. avgusta ustanovil v Ljubljani.

Prepoved slovenskih časopisov. Znano je, da si naši vojaki na fronti in v bolnišnicah poleg cigaret najbolj žele naših časopisov. Toda iz neznanih vzrokov je armadno vodstvo odredilo, da se slovenski časopisi ne smejo več pošiljati na fronto. Kar jih pa še pride, jih pa ne dostavijo vojakom, temveč jih sežgo. Zaradi tega sta se poslanca dr. Korošec in dr. Pogačnik pritožila pri domobranskem ministru, ki je obljubil, da se bo obrnil tozadevno na armadno poveljstvo.

Dr. Šusteršičevo pismo. O odhodu strelskega polka št. 2 iz Ljubljane se je znesla vest, da je bil polk prestavljen iz Ljubljane v tujino zato, ker ga je g. deželni glavar na Dunaju obdolžil nezanesljivosti. G. deželni glavar je nato izjavil, da ni domobranskemu ministru pisal nobenega pisma o polku. Na to izjavo je prišla z Dunaja vest, da gosp. deželni glavar ni tožil strelskega polka domobranskemu ministru, pač pa nekemu drugemu mestu. Dr. Šusteršič razglašja sedaj z novim javnim pismom, da polka sploh nikjer ni ovadil.

Avstrijski ministri in ustava. Vsak avstrijski ministrski predsednik, ki na novo nastopi — in to se zgodi povprečno vsake kvarte — sprejme v svojo načrt izpremembo avstrijske ustave, pa dosedaj je še ni nobeden izpeljal in je nobeden ne bo, dokler bo kak nemški poslanec v podobi Wichtelna smel brez kazni na javnem shodu govoriti, da je treba Jugoslovane z akoto in fronto zatreti, dokler bodo Nemci zahtevali, da mora vlada avstrijske Slovane s škorpijoni bičati. Kdaj se bo rodil mož, ki brez ozira na nemško prenapetost ustvari veliko in mogočno Avstrijo?

Tajna seja, ki se je vršila v državnem zboru glede avstrijskega umika ob Piavi, je morala biti zelo voharna. Poslanci so brali armadnemu vodstvu hude levite, domobranski minister Čap je skršal vso zgodbo zagovarjati in izgovarjati, toda vsi poslanci so izjavili, da so ministroma poročila nezadostna. In potem se je zgodilo, česar bi človek v Avstriji ne verjel: državni zbor se je dvignil kot en mož in je postavil generale pred preiskovalno komisijo. Da se je to zgodilo, ima predvsem zaslužno Jugoslovanski klub, ker je stavil skupno s Čehi lale predlog: Upoštevaajoč dejstvo, da pojasnila domobranskega ministra niso zadostna in nadalje spoznavajoč dolžnost poslanske zbornice natančno preiskati omenjene vojaške operacije, predlagamo podpisani, da naj zbornica sklene, da je ta predlog odkazati brambnemu odseku z naročilom, da naj izvrši natančno preiskavo o omenjenih vojaških operacijah ter da naj v jesenskem zasedanju zbornice natančno in podrobno poroča. — Kako važno gradivo se je v razpravi nabralo, sklepamo iz dejstva, da je v popoldanski javni seji zbornice poslanec Stanek predlagal, naj se zapisnik tajne seje predloži cesarju.

Zakon o delu otrok. Minister dr. Mataja je pripovedoval v zbornici, da se bo Avstrija z novo postavo, ki jo je zbornica sprejela glede dela žensk in otrok pred celim svetom postavila. In res je to, zakaj v nobeni državi državna postava ne bo tako navajala otroke k lenobi, kot jih bo nova postava, če se je bo kdo držal. Kaj določa? Otrok do 10. leta sploh ne sme delati, od 10. do 14. leta pa le 6. ur na dan, če ni šole. Na kmetih je to sploh nemogoče in bi bilo tudi otrokom samim v kvar. Otrok naj se zgodaj navadi dela in ravno delo naj ga varuje potepanja in brezdelja, ki je začetek vsake hudobije. Otroka zlorablja in te se ljudje drže, kdor se je pa ne drži, mu na tudi državna postava ne bo mogla tega zabraniti. Očelje te »napredne« postave so socialni demokratje, ki razmer na kmetih prav nič ne poznajo; poslancu Hladniku se je posrečilo, da so postavo nekoliko izpremenili in izboljšali, toda v bistvu je ostala.

Papež in ententa. Znano je, da so bili odnosi med papežem in glavnimi državami entente pred vojno jako nezadovoljivi. Francija, Anglija, Amerika niso imele pri papeški Stolici niti svojih zastopnikov. Vojna je položaj izpremenila. Ententa se je pričela bati, da bo Sveta Stolica postala nevarna postojanka osrednjih držav in je zato kmalu navezala s papeški Stolico prijateljske stike ter sploh izkazovala papežu mnogo uhludnosti. Da je nedavno angleški prestolonaslednik posejil papeža, je znano, in tudi Wilson vzdržuje vedno prijaznejše stike z Vatikanom; celo razmerje med Italijo in poglavarjem katoliške Cerkve se je znatno izboljšalo. Sedaj bo obnovila tudi Francija, ki je za časa velikega cerkvenega boja odpoklicala svojega zastopnika pri papeški Stolici, diplomatske stike z Vatikanom. Tudi Kitajska bo imenovala prvič svojega poslanika pri Sveti Stolici. Katolici se tega velikega ugleda sv. očeta srčno veselimo.

Poljaki in Ukrajinci v Galiciji se že od nekdaj ne morejo. Ukrajinci so v manjšini in res je, da se manjšini nikjer na svetu dobro ne godi, edina izjema so avstrijski Nemci. Zato Ukrajinci zahtevajo, da jih odločijo od Poljakov, da se Galicija razdeli na dva samostojna dela, poljskega in ukrajinskega. Toda Poljaki o tem niti slišati nečejo. Ker pa je bivši ministrski predsednik Seidler le nekaj v tem oziru obljubil Ukrajincem, so Poljaki brezobzirno zahtevali njegovo glavo, Ukrajinci pa so glasovali povsod zanj. Sedaj, ko so s pomočjo Čehov in Jugoslovanov obglavili Seidlerja, bodo Poljaki podpirali Hussareka, Ukrajinci so mu pa napovedali boj. Tako sta si te dve slovanski plemeni žalibog vedno navskriž.

Sedanji ministrski predsednik dr. Hussarek je sicer krščanski socialec s slovenskim imenom, a hud Nemeec in bo Slovanom prizanašal le toliko, kolikor bo moral. Čehi ga imajo že od takrat na piki, ko je bil še naučni minister.

Kühlmann, bivši nemški državni tajnik se je nemškim vladnim krogom tako zameril, da mu ob odstopu niti nobenega priznanja niso dali razen pokojnine. To pa vsled tega, ker se je drznil na vsa usta po-

vedati, da bo vendarle treba skleniti sporazumni mir in da samo meč ne bo odločil. Napuh vsenemških vojnih hujskačev je še velik. Užaljeni državnik misli zapustiti ne-hvaležno domovino in se izseliti na Nizozemsko. Nemčija ga bo še potrebovala.

Kaj se godi v Ukrajini? Kakor poročča neki krakovski list, se je pojavilo v Ukrajini močno kmetско gibanje proti Avstriji in Nemčiji. Posebno se to gibanje močno čuti v kijevski in podolski guberniji. Kmetje so precej dobro organizirani, oboroženi celo z artiljerijo. V takih razmerah seveda ni misliti, da bi se mogla ukrajinska žetev spraviti pod streho, in veleposestniki, ki so se ravno v ta namen vrnili v svojo domovino, so morali svoja posestva zopet zapustiti. V Podoliji so kmetje velik del žetve uničili. Nemško-ukrajinske oblasti so vse ukrenile, da rešijo še ostalo žetev. Polja so vsa zastražena po vojaki, živina konfiscirana. Toda kljub strogim oblastvenim ukrepom se uničevanje žetve nadaljuje.

Angleški minister napoveduje še dolgo vojsko. (Kor. urad.) Pri nekem obedu, katerega so se udeležili ameriški, francoski in italijanski živilski komisarji, je govoril tudi angleški minister Lord Žorš, ki je izvajal: Kar se tiče upov zaveznikov v prihodnost, je treba povedati, da se je vojska podmorskih čolnov za vselej ponesrečila. Kar je moralo ljudstvo pretrpeti na Angleškem, Francoskem in v Italiji, se ne da primerjati s tem, kar morajo trpeti v sovražnih deželah. Kljub temu pa moramo izreči svarilo in opomin. Amerikanci pošiljajo vsak mesec stotisoče mož. Preskrba tako velikanske armade bo zahtevala več ladijske prostornine, kakor transport moštva in dasiravno gradi Amerika zelo hitro ladje in dasiravno Anglija gradi ravno tako hitro, je vendar štedljivost bistveno potrebna. Kljub temu, da presega število ton, ki se zgrade sedaj mesec za mescem, število ton izgubljenih ladij, pa tudi potrebe hitro naraščajo. Vsak tovor, ki ga moremo prihraniti, poviša bojno zmoglost ameriške armade. Zato je treba še vedno največje štedljivosti. Vsak posamezni, ki šteti, pripomore k udarcu, ki bo prihodnje leto ali tekom obeh prihodnjih let dosegel svobodo. V svojem odgovoru je izvajal Amerikanec Hoover, da je preskrba z živila za ententne države zagotovljena za ves čas vojske. Ni pa treba misliti, da bi vojska trajala delj kakor dve leti. Nasprotno mora ententa zmagati že prej.

Kakor gobe po dežju nastajajo nove vojske. Republika Honduras, ki leži v Srednji Ameriki, je napovedala Nemčiji vojsko. Vojskovali se bodo seveda samo na popirju. Res, da je ta država 12krat tako velika kot Kranjska, a prebivalcev ima mnogo manj (400.000). Njena stalna armada šteje 500 mož, v vojski 20.000. Zanimivo je, da ima Honduras 108 milijonov mark dolga, pa že od leta 1872 ne plačuje nobenih obresti, zato ker nima kje vzeti.

DOMAČE NOVICE.

Doplačila za »Domoljuba« v znesku 1 K 50 vin. naj oni cenj. naročniki, ki lista ne prejemajo naravnost od uprave iz Ljubljane, ampak po poverjeniku, plačajo samo

tam, kjer redno plačujejo naročnino. Imen takih naročnikov pri nas nimamo zapisanih, zato bi tudi ne mogli pravilno vpisati poslani dr. jinske doklade.

Častni občan je postal presvetli knezofkof dr. A. B. Jeglič še v naslednjih občinah: St. Jernej, Radovica, Ihan, Moste, Smarča, Mengeš, Hruševka, Zminec, Bohinjska Srednja vas, ki je namesto častne diplome določila 500 K za škofove zavode, Mokronog, Dolenji Logatec, Tržišče, Suhor in Senčur.

Biserno mašo je obhajal pretleko nedeljo v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani č. g. Janez Žan, duhovnik v pokopju. Kljub visoki starosti 89 let je častitljivi starček se bistrega spomina in mladeniškega duha.

Jubilejni cerkveni shod za mladeniče iz kranjske in starološke dekanije bo pri Sv. Joštu v nedeljo, dne 11. avgusta t. l. Božja služba se prične ob 11. uri dopoldne. Fantje, pridite polnočestvilno!

Se več orožnikov. V kratkem se bo število orožnikov zvišalo za 2000 mož, kar pomeni obremenitev države za 4 milijone 700 tisoč kron.

Zalostna nedelja. Kakor smo že poročali, je toča v nedeljo, 21. t. m. na več krajih Dolenjske vse do drobnega zbila, kar je bilo na polju. Ljudstvo je obupano in sveta dolžnost višjih oblasti je, da uboge ljudi ne samo pri rekvizicijah popolnoma pri miru pustijo, temveč da jim tudi z izdatno aprovizacijo priskočijo na pomoč.

Z vlaka je padla pri Zatični 15letna Josipina Mavec, hči železniškega čuvara v Ljubljani. Zgodilo se je to vsled ogromne gneče na vlaku. Dekle si je zlomilo levo nogo in je poškodovano na glavo.

Zalostna smrt je zadela mlado dekle v Veliki Nedelji na Štajerskem. Dne 18. t. m. je šla Cilka Jelen, ki je doma iz Doberdoba ter se je nahajala sedaj v Veliki Nedelji, na polje žet žito. Tam sta bili tudi sestri Ana in Marija Bratuša. Med delom sta se sprli in Marija Bratuša je vrгла srp proti svoji sestri, zadela pa je Cilko Jelen v hrbet neposredno pod srcem ter ji prerezala glavno srčno žilo. Cilka se je takoj zgrudila ter čez par ur izdihnila svojo mlado dušo. Namesto da bi se po treh letih begunstva povrnila v Doberdob ter da bi bila v tolažbo svoji materi, je morala vsled krute usode v hladni grob.

Utonil je dne 20. t. m. 23 let stari hlapec Franc Grubar iz Dolenjega Suhodola, občina Brusnice. Kopal se je v Krki blizu Struge. Zašel je v vrtinec in ker ni znal plavati, je utonil. Pribiteži so mu sicer neki vojaki in ujetniki na pomoč, a ga niso mogli rešiti.

Otrok se zadušil. Postrežnica Marjeta Kavčič v Ljubljani je šla 22. t. m. dopoldne s doma in je pustila svoja dva otroka v postelji. Ko se je čez dobro uro vrnila, je našla šest tednov starega sinčka mrtvega. Otrok se je v spanju obrnil in se zadušil.

Strašna nesreča se je zgodila v četrtek, 25. julija, zjutraj ob 4. uri na železniškem mostu v Mariboru. Štirje vojaki so z glavnega kolodvora šli, da si skrajšajo pot čez most. Sredi mosta sta jih srečala križajoča se brzo-vlaka. Eden vojak je bil takoj ubit, enega je zmečkalo do smrti, tretjega je vrгла lokomotiva čez most v Dravo in le četrti se je rešil ter pribežal nazaj na glavni kolodvor povedat, kaj se je zgodilo.

Obesila se je dne 20. t. m. slaboumna 21 let stara posestnika hči Ana Kočjaž iz Dolenjega Vrbova, občina Mirnapec. Spala je s svojim 10 let stari bratom na seniku. Ko se je njen brat ob šestih uri zjutraj zbudil, zapazil je svojo sestro viseti na vrvi blizu sebe. Hladnokrvno jo je pustil viseti in je šel v hlev krmit živino, ne da bi bil o tem dogodku koga obvestil. Šele pozneje je je tam našel sosed posestnik Jernej Šoštar. Mati obešenke je pred leti umrla. Oče je v Ameriki.

Velika tatvina na ljubljanski pošti. 16letni Vinko Loboda, ki je bil zaposlen na ljubljanski pošti kot prevoznik pri vozu, si je prilastil iz zavezane in zapečatene vreče denarno pismo z 12.900 K, ki jih je imela ljubljanska pošta poslati potom poštne ambulance v Domžale. Deček je vrečo med potjo na kolodvor

prerezal in vrečo na kolodvoru oddal na vlak. Tam se je tatvina takoj opazila, policija je intervenirala in se ji je posrežilo tatu kmalu dobiti ter najti tudi denar, ki ga je skrtil deček na kolodvoru na dvorišču. Poštna uprava nima nobene škode.

Kdo ve kaj? 1. o Mihaelu in Ivanu Medvešček, ki sta bila od začetka vojske v Srbiji, prvo zimo ujeta in sedaj ni nobenega glasu o njih. Kdor bi kaj vedel, naj sporoči Alojziju Medvešček, Šmartno, pošla Kojško pri Gorici. — 2. o Gregorju Mack iz Šmarjete v Rožu na Koroškem. Bil je pri 8. lovskem bataljonu in se oglasil zadržič od Grodecka meseca septembra 1914. Sporočilo: Pavlino Mack, Sabosah pri Šmarjeti v Rožu, Koroška.

RAZNE VESTI.

Za odpust vojakov. Dosedaj se je prenogosto dogajalo, da je domobransko ministrstvo na priporočilo domače občine in okrajnega glavarstva prostilo vojaka, ker je bil doma nujno potreben. Toda ko je prišel odlok do dotične vojaške oblasti, ki bi morala vojaka odpustiti, je ta izjavila, da je »nenadomestljiv« in s tem je oprostitve padla v vodo. Nam se je vedno čudno zdelo, da bi imel kak feldvebel ali lajtnant na fronti več moči kot domobranski minister, a vendar se je tako godilo. Sedaj pa so prejelo vojaške oblasti ukaz, da morajo vsakega vojaka, za katerega dobe oprostitve povelje, takoj odpustiti, ne glede na to, ali se jim zdi »nenadomestljiv« ali ne.

Čuden pojav. Med Šapjanami in Jurdanami je bilo toliko gosenic, da je moral vlak čisto ustaviti in da so morali pred lokomotivo mestoma tir pometati, da je mogel vlak naprej. Te gosenice so proti Reki in med Šapjanami in Jurdanami do golega oglodale hraste, gatre, jabolka, črešnje in češnje, zdaj je prišel čas, da so se zabubile in izgubile. In čudno — oglodano drevje je začelo zopet zeleneti, nekatera jabolka celo zopet tupatam cveteti. Sad je sicer ostal tupatam na drevju iz prvega cvetja, ampak je uničen od gosenic in se suši in odpada.

Izmenjava vojnih ujetnikov med Avstrijo in Rusijo. Avstrijska-ogrška izmenjava vojnih ujetnikov se je pričela. Prihodnje dni zapusti prvi transport vojnih ujetnikov — 3000 mož — Rusijo. Enako število ruskih vojnih ujetnikov odpotuje iz Avstrije na Ukrajino. Doselej so dohajali naši vojni ujetniki samo iz Ukrajine.

Zrtev vojne. V šibeniški blaznici je umrl te dni neki domačin iz Boke Kotorske v starosti 105 let. Začetkom sedanje vojne so mu obesili sina, kar je moža zapeljalo, da je ustil neke besede, zaradi katerih so tudi njega obsodili na smrt. A bil je pomiloščen in kazeno se mu je spremenila v 15letno ječo. Vse to je moža tako pretreslo, da se mu je zmedel um. Prepeljali so ga v norišnico v Šibenik, kjer je sedaj umrl.

Zračna pošta Dunaj-Budimpešta se ustavi. Iz Budimpešte poročajo, da se glede na nesrečo na budimpeštanskem italijanski merodajni krogi bavijo z vprašanjem, ali bi ne bilo umestno, ustaviti zračno pošto Dunaj-Budimpešta, ker so po dosedanjih izkušnjah praktični uspehi skrajno neznanji. Zračna pošta Dunaj-Budimpešta je od danes naprej ustavljena, ker se je že drugi pilot ubil.

Prešič z dvema glavama in dvema nogama. Iz Freudenthala poročajo, da je skotila v svinjaku tamošnje poljedelske srednje šole svinja prešička, ki ima na sredi telesa dve nogi, na sprednji in zadnji strani pa po eno glavo. Žival je živela le par ur.

Milijon lir nagrade so dobili mornarji onega italijanskega podmorskega čolna, ki je potopil avstrijsko-ogrsko vojno ladjo »Szent Istvan«.

Dopisi.

V Zabnic pri Skofji Loki priridi v nedeljo, dne 4. avgusta t. l. popoldne ob pol 4. domače kat. slov. izobraževalno društvo zabavno predstavo s sledečim sporedom: 1. Ocvirk: »Nageljni« in 2. »Na tujih tleh«. Poje dekliški

zbor. 3. »Kaznovana nevoščljivost«. Veselougrava v treh dejanjih. 4. »Ia pa zna«. Saloigra v enem dejanju. — Vstopnina: sedeži po 2 K, stojšča po 1 K. Prepičanja v korist slovenskim osipecim vojakom. — Za stradajoče jugoslovsanske otroke smo v naši župniji nabrali lepo vsoto 446 kron.

Semič. Prizna dekleta naše Marijine družbe so 21. julija priridele lepo S. Sargenkovo igro »Skrivnostna zaroka« in burko »Pri gospodi«. Čisti dobiček je za osipecite slovenske vojake v Gradcu. — Ob skitepu tetosnjega šoiskega tela se je tukajšnja soiska mladina poslovila od g. nadučitelja Matije Bartolca, ki je deloval v Semiču 32 let in sedaj odnaja v pokopju. Ohraniti ga bodo vsi njegovi številni učenci v najhvaleznejšem spomnu.

Iz Sv. Krize pri Kostanjevici. V nedeljo, 21. julija ob pol 11. zvečer je začelo goreti pri Fr. Fircu na Ikalcih. Zgoraj je kozolec poln sena in do 300 kop strni. S kozolcem vred je zgoriel hlev, pod in kašča, en voz naložen pšenicega snopja in poljsko orodje. Ker je bilo naenkrat vse v plamenu, so mogli rešiti le dva prazna voza. Živino so srečno vso rešili. Škode je čez 120.000 kron. Kdo da je ogenj povzročil, ni znano, bržkone zloben in skodoželjen človek. — Na kraj nesreče je prihitela križevska požarna bramba, pa je bilo že prepozno. Skušali so ogenj omejiti, kar se je dalo. Ves trud celoletnega dela je bil v par urah uničen. Družina in živina so skoro brez vsch živih. Dobra srca, priskočite na pomoč! — Na Planico, v visoko gorsko vas, so petjali voz sena, približno 300 kg. Vpreženih je bilo tri pare volov. Z velikanskim trudom — med vožnjo se je voz tudi prevrnil — so prišli do vrha. Ta mrva stane najmanj 500 kron. Kako blagohotna je država, ki zahteva, da mora to mrvo dati njej, jo peljati s Planice v Krško in bo dobil za to 60 kron! Ministrski predsednik Seidler pa je govoril o pomanjkanju idealne požrtvovalnosti za skupno državno stvar.

Podkraj nad Vipavo. Na kresni dan je v Višnjah na griču pri Bajcu iz doslej neznanega vzhoda pogorela hiša in gospodarsko poslopje. Zgorelo je tudi več oblake in orodja. Živino je bilo še mogoče rešiti. Le žal, da je osemetni sin Janez, ki je spal v podstrešju, zadobil tako hude opekline na glavi in na rokah, da je moral umreti. — V graški vojni bolnici je podlegel zavratni boleznii vojak Janez Poprijan. Bil je pridlen fant in edini sin.

Breznica. Tatvine so se pričele širiti po naši župniji. Neznani tatovi so v noči od 16. na 17. julija udri v hlev posestnika Janeza Fertina na Breznici in mu odvdeli kravo. Okoličani, ki bi kaj sumili, da je kdo prišel na neznan način v posest kake krave, se naprošajo, da to naznanijo prizadetemu.

Iz Radovice. Občinski odbor na Radovici je v svoji seji dne 14. julija 1918 vzel vsebino okrožnice veleslav. deželnega odbora vojvodine Kranjske z dne 27. junija t. l., št. 7078, in poslano resolucijo z dne 19. junija 1918 na znanje. Obenem so se sprejele tudi vse druge zadnji čas došle okrožnice na znanje, hkrati pa odločno in neustrašeno izjavlja, da neomajno vztraja na stališču deklaracije »Jugoslovsanskega kluba« z dne 30. majnika 1917 ter odklanja vsako drugo stališče in grožnjo, naj se mu predlaga od katerekoli strani, s pristavkom, da nam je oseba Trumbić, katero veleslavni dež. odbor navaja v okrožnicah, sploh nepoznana. Občinski odbor s tem nepoznanim človekom ni imel, pa tudi ne mara imeti z njim nikakega stika. Nj. Veličanstvu presvetlemu cesarju Karlu se izjavlja najvdanejša zvestoba z željo, ostati vsekdar pod žezlom habsburške dinastije. — Pri isti seji se je izvolil soglasno za častnega občana prevzvišeni knezofkof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič.

Kaj pri št. Janžu. Dandanes se mnogokrat sliši, da je vojska vse narobe postavila in to je res; saj je še v našem lepem Sentjanžu nekaj preobrnila. Dozdaj smo mislili, da smo mi iz hribov pod istim cesarjem kot poljci, ker smo imeli iste pravice in iste dolžnosti, no tiste malo večje, kot doli okoli Sentjanža. A zdaj ni več tako. Ko se je zadnjič delila moka, se ni na nas iz hribov kar nič oziralo; karte za sladkor potrebujemo baje le mi, tobak kade le gg. Sentjanci. Čudno, kaj? Vendar pa, ker ima vsaka slaba stvar tudi nekaj dobrega na sebi,

ipamo, da bo imela tudi ta, in da bodo naše posestnike, kadar bo treba dati žito, živino in drugo, tudi prezrli. Veliko hvaležnost pa čutimo mi do našega g. župana, g. župnika in še drugih gospodov, ki nam res z apostolsko gorečnostjo, zlasti gospod župnik, lajšajo breme naša vojske, ki so čedalje težja. Delavcev nič doma, pač pa vedno nove rekvizicije, na fronti pa nam padajo naši fantje in možje. Tako sta zopet padla Janez Zibert iz Kala in Avgust Marolt iz Lačemberga. Žena Ziberta je izgubila v času vojske mater, očeta in moža. Bog nam daj še vendar konec vojske! Hribci.

Vizentinci pri Sv. Miklavžu na Stajerskem. Umrl je v rezervni bolnici v Ljubljani Viktor Požgan, vojak pri strelskem p. št. 21. Pri zadnji ofenzivi ob Pivavi je bil težko ranjen, prepeljan v Ljubljano, kjer je 1. julija umrl. Pokojni je bil šele v enindvajsetem letu starosti ter zvest član Marijine družbe. Njegovim sočlanom ga iskreno priporočamo v nohtev.

Novice od Soče.

Zah. Brda. Kaj bo z našo šolo? Redne ni bilo, kjer so bili nastanjeni vojaki, ali koder je zasedel sovražnik. Mnogo otrok je bilo brez pouka tako, da dobimo danes že 10 let, ki niso še hodili v šolo, pa tudi starejše, ki so že čitavi pozabili. Hvala Bogu, da so v begunstvu otroci po svetu hodili v ljudsko šolo tam, kamor so pribežali. Pa mnogi se niso zgiasili, nekateri tudi niso bili sprejeti. Nekateri med Nemci so obiskovali nemške šole; sedaj seveda ne znajo ne nemško, ne slovensko. Pri nas, v Vedrijanu, pa so Italijani otvorili šolo »Ricriazione« ter žugali staršem, da jim odvzamejo živce, da jih popeljejo v Italijo, ako ne bodo pošiljali otrok v to šolo. Tako so se nekateri otroci, ki so bili vedno med italijanskimi vojaki in hodili v italijansko šolo, popolnoma priučili italijanskemu jeziku. Slovenci so res sladki, ker vse gre nanje, kakor ose, muhe i. t. d. na medeno hruško. Pri nas jih Nemci silijo v svoje šole, tu so jih Italijani v svoje — samo Mažari nas tukaj še pustle v miru; — žugali in obetali pa so nam, da se bomo morali tudi tu učiti mažarsko! — seveda smo še predaleč! Res uboga goriška šolska mladina! Teško je bilo in je še s šolo začeti, ker so bila šolska poslopja razdrta ali vsaj tako oplenjena, da manjka šolske opreme, knjig i. t. d. Vsaj vemo, da je bila »ofenziva« tudi proti šolskim klopem, knjigam i. t. d. posebno huda. Korajža pa taka! Pouk v krščanskem nauku pa so imeli šolski otroci v cerkvi, če je bil slovenski duhovnik še v vasi. Pa tudi v Italiji so naše otroke poučevali krščanski nauk v slovenskem jeziku, vsaj kjer je bilo možče. Rabili so pri tem »Mali katekizem«, ki so ga tiskali v Vidmu ter se v besedilu nekoliko razločuje od našega. — Upamo, da se s prihodnjim šolskim letom pouk na ljudskih šolah še bolje uredi in da se otvorijo tudi šole, ki so dosedaj spale, n. pr. v Biljani, kjer je čez 80 otrok brez šole. Mislimo, da naše zaupanje v c. kr. okrajni šolski svet ne bo prazno. — Rekvizicija — pravijo, da bo tudi tu. Rekvirirala pa bo politična oblast in ne vojaška. Kaj neki? Naj pogledajo opustošena polja, zapuščen vinograde, potem naj preštudirajo, kaj bi pobirali. Nekateri naši, ki so blizu italijanske meje, hodijo tudi rekvirirat v Italijo. Vsaj so prisiljeni! Aprovizacija je pičila; ž njo ni močče preživeti se. Zato gre marsikdo čez mejo, tam rekvirira ali sprosi, da mu prodajo za drag denar kaj koruzne moke in potem to skrbno ter skrivaj prinese nabrano domov. Pa če ga zalotijo? Seveda, vzamejo mu in domovina je rešena! Rekvirirali bodo tudi cerkvene orodje in sicer cinaste in cinkaste piščalke. Uboge orodje! Prej so pele v čast božjo — sedaj pa za bojni grom! — Bum! bum!... grmi! Ko to le pišem, razstreljujejo tam doli v dolini velike granate tako, da odskakuje cela hiša. Dobro, da smo vajeni tega spektakelja! Ampak počasi gre to delo! Menda bi bili že davno lahko rešeni mučnih sirbi, da nas kaka močna eksplozija pošlje »ekspres« na oni svet.

Gospodarski del.

GOSPODARSKA OBVESTILA.

Za obnovitev po vojni poškodovanih oze-melj na Goriškem, Koroškem in Tirolskem je v državnem proračunu določenih 125.375.000 K, šestkrat manjša vsota kot je določena za Bukovino in Galicijo. Razdelila pa se bo ta vsota sledeče: Upravni izdatki se proračunavajo z 800.000 K. Za obnovitev stavb so ustanovili znesek 25.620.000 kron, za obnovitev polja in gozdov 51.220.000 K, industriji, obrti in trgovini so namenili 8.655.000 K, splošnim namenom obnovitve so nakazali v proračunu 24.080.000 kron in vojnemu kreditnemu zavodu 15.000.000 kron. Samoobsebi je umevno, da so te vsote veliko preizkusi za vso škodo ki so jo morali trpeti naši ljudje.

Vinski davek. Finančni odsek bi bil moral obravnavati vinski davek. Jugoslovanski in češki poslanci so stali na stališču, da se Seidlerjevi vladi, ki hoče vpeljati nemški kurz, ne dovolj nikak davek. Naši poslanci so se postavili v zvezi s češkimi pred sejno dvorano na stražo in se niso hoteli seje udeležiti. V sled tega je bil odsek nesklepčen in se seja ni mogla vršiti. Tako je vinski davek za enkrat pokopan.

Novo zvišanje cen voznim listom na železnicah? Ogrske državne železnice pripravljajo dalekosežno zvišanje svojih tarif, kar bodo samoobsebi umevno uvedli kmalu tudi na avstrijskih državnih železnicah. Tudi osebne tarife bodo baže zvišali. To zvišanje bo znašalo najmanj 50 odstotkov sedanjih tarif. Z ozirom na to bodo zvišali tudi tarife za blago itd. S tem se bodo zvišali dohodki državnih železnic v enem letu za najmanj 200 milijonov K. Novi tarifi bodo najbrže stopili že v jeseni v veljavo.

Novo prevzemne cene za žito in strošvino so od urada za ljudsko prehrano za vsakih 100 kg določene: Pšenica ali pira 55 K, rž 55 K, ječmen 50 K, oves 50 K, proso 50 K, koruza (sirk) 50 K, ajda (heda) 100 K. — Grah 120 K, leča 150 K, fižol 100 K. — Krmila: zadnje žito 50 K, koruzni storži 15 K, krmilni grah 60 K, kultivirana grahorca 70 K, nabrana, ne v mlizu dobljena plevelna grahorca 50 K. — Za mešano blago velja kot prevzemna cena najbolj poceni primešanega blaga. Cene za pšenico, rž in ječmen se zvišajo: če se oddajo od 16. do 31. julija za 20 K, v avgustu za 15 K, v septembru za 10 K in od 1. oktobra do 20. decembra za 5 K. Za semensko žito nove cene še niso določene. Polna prevzemna cena se izplača za žito, ki nima več kakor 2 odstotka nežitne primesi. Če je pa primešano tuje žito, se pri ceni ne odtegne, ako ni tujega žita več kakor 3 odstotke; več kakor 15 odstotkov prevzemne cene pa se sploh ne sme odtegniti.

Zvišanje cen vžigalicam ali vojni oderuh. »Arbeiterzeitung« poroča, da je pričakovati v kratkem nadaljnjega zvišanja cen vžigalicam, dasiravno so imele tovarne za vžigalice trikrat večji dobiček kakor v mirnih časih.

Letošnja pšenica na Ogrskem je zadovoljive kakovosti, ker je hladno vreme na razvoj zrna ugodno vplivalo. Pšenica je precej čista, in tuja semena ne znašajo niti dveh odstotkov. Povprečna hektoliterska teža presega 76 kg.

Vsak mesec za eno milijardo kron bankovcev pride v Avstro-Ogrski na novo v promet. In to se godi že več mesecev. Odtod vedno manjša vrednost papirneža denarja, kajti pokritje v zlatu znaša le še en dober procent vsega papirja, namreč 300 milijonov kron.

Avstrijski vojni stroški v štirih letih. Koliko stane Avstrijo sedanja svetovna vojna, je pač najbolj razvidno iz našega državnega proračuna. Vojna je dosedaj stala našo državno polovico 57in pol milijard kron. Vsak dan na stane vojna 33 in eno tretjino milijona kron, vsako uro pa en in četrť milijona kron. Ker se pa še vojna vedno nadaljuje, bomo prišli vedno globlje v dolgove, tako, da bodo znašali dolgovi naše države koncem tekočega leta čez 100 milijard kron.

2 in pol milijarde kron letnih obresti mora plačevati Avstro-Ogrska za svoje dolgove.

Novo cene za moko na Ogrskem. Iz Budimpešte poročajo: Določene so nove cene za

moko: metrski stot pšenične moke stane 96 1/2 50 vin., moka za kuho 80 K, ržena moka 87 1/2 30 vin. Kdor bi več zahteval, bo kaznovan s 6 meseci zopora in globi 2000 kron.

Sleparski agentje in slabo milo. Po raznih časopisih ponujajo sleparski agentje razno milo, ki vsebuje zelo močne kisline. Te kisline že po parkratni uporabi docela uničijo zlasti finančne perilo. Torej pozor pri nakupovanju slabega in še vrhutega zelo dragega mila!

Hrvatski izvoz sadja in zelenjave v Avstrijo. Sredi leta 1917. se je v Zagrebu ustanovila centralna zadruga za izkoriščanje sadja »Prunus«, ki je od 1. avgusta 1917 do 31. marca letos izvozila v Avstrijo: 843.700 kg jabolok, 2500 kg hrušk, 85.000 kg suhih hrušk, 864.000 kilogramov svežih sliv, 270.000 kg suhih sliv; 18.251 kg jabolčne marmelade; 120.000 kg kostanjeve moke, skupaj nad 220 vagonov sadja in sadnih proizvodov; dalje 41.570 kg buč, 100 tisoč kg kislil buč; 6000 kg obrovta, 10.000 kg zelja, 150.000 kg repe, 4 milijone 500.000 kilogramov kisle repe, skupaj nad 485 vagonov zelenjave.

Kam gredo dandanes italijanske pomaranče? Predvsem na Angleško in pa v Ameriko. Prevoz se vrši, kolikor močče hitro, a v dobi, ko dozori pomaranče, prevaža sredmorska železnica preko Riviere, Nice in Parisa za dan na dan cele vlake tega plemenitega sadja v Calais in Dover. Prevoz preko Oceana se vrši po pretežni večini na črti Brest-New-York. Anglija je z italijanskimi pomarančamf tako bogato založena, da stane na Angleškem velika in lepa pomaranča samo dva vinarja naše valute. Isto je, kar se tiče fig, mandeljev in melon, ki se ponujajo po londonskih trgih kar za smešne cene.

Po zavarovalnem oddelku c. kr. avstrijskega vojaškega zaklada za vdove in sirote se je podpisalo skupaj preko 100 milijonov kron VIII. vojnega posojila. Razven tega je bilo doslej podpisanih v obliki zavarovanj na VIII. vojno posojilo po zakladovi pogodbeni družbi, nadaljnjih 352.9 milijonov kron.

Skupni uspeh tega zaklada bode znatno presegal podpise na VII. vojno posojilo, ker se v smislu pooblastila c. kr. poštno-hranilničnega urada priglasijo iz skupnih nabiranj kakor tudi za zavarovanja vojnega posojila še nadalje sprejemajo.

Tudi vsak nadaljnji podpis in vsako zavarovanje vojnega posojila pri vojaškem zakladu za vdove in sirote zviša s polnim podpisanim ozir. zavarovanim zneskom skupni uspeh VIII. vojnega posojila.

Listek

Tunakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalje.)

Cesar, postarni in mrtvoudni mož, vzravn svojo slabotno postavo ter je z žarečimi očmi pogledal na cesarico, ki je odprla ustni in jih zopet zaprla. Gospice so ji veselo pahljale zrak s pahljačami, za katerimi so se smejale kakor pohodne gracije.

»Čujte, ljubljanka, kaj pravi Hendel? Tacega sina, potem bova šele srečna.« Cesar je prijel cesarico za roko. Oba sta zrla na krasnega Hendelovega sina in cesar je pritisnil cesarico drobno roko na srce, ki iskreno hrepeni po sinu. Saj sorodniki že zidajo gradove in samostane za njune nade. Ferdinand pa z vso silo zahteva od njeja, da naj naznani prestolonaslednika. Ve, da preže najl-

nučijo ga in štejeje dneve do njegove smrti. In glej! Ta vrli mož iz Štajerja, čeprav protestant, hoče svojemu cesarju zastonj obožiti sto jezdecev, odvaroval je mesto pred uporom in je nemirneže pogljal v kozji rog; ta mož mu glasno pravi, da sliši ves grad: »Če bo Veličanstvo kdaj imelo sina, kar žele in upajo vsi pravi državljani, ga bo ljubilo bolj kakor prestol in krono.«

»Hendell!« je vzkliknil cesar, »če nam Bog v svoji milosti podeli sina, mu bomo hvaležni; ljubi Hendel, naročite svojemu sinu, da bo našemu sinu zvest, kakor ste nam bili zvesti vi...« V cesarjeve oči priigravo solze, ki kapajo na zlati jopič; potem zatre ganjenost, kajti rimski cesar je, kralj ogrski in češki, pa pravi:

»Kar se tiče vaše prejšnje prošnje glede vaših cerkva in pridigarjev, hočemo, ker smo preizkusili in spoznali vašo zvestobo, naj odločuje večina. Tako je določil tudi naš rajni oče. Ako boste od danes naprej čez tri leta protestantje v večini, imejte cerkve, kakor želite, imejte pridigarje, kolikor jih potrebujete. Kot sodnik v Štajru pa skrbite, da se ne godi krivica našim zvestim katoliškim podložnikom, duhovnikom in laikom, da vlada mir med obema strankama.«

»Veličanstvo, nisem sodnik v Štajru.«

»Naše mnenje je, da postanete.«

»Vaše Veličanstvo, dokler k volitvam prihajajo komisarij, dokler vidimo, da se nam ne zaupa, ne sprejemam izvolitve.«

Cesar se je nasmehnil: »Če bo v mestu mir in ne bo izgrediv, naj izostanejo komisarij.«

Cesar je dal Joahimu Hendel roko, kakor jo daje sicer le državnim knezom, škofom in najstarejšim nadvojvodom.

Opat Heler je stal spodaj ob stopnicah in je moral vse videti in slišati, tudi kako je cesar udaril v Hendelovo roko. O cesar, cesar, kaj si nam storil!

»Pojdimo sedeti!« pravi zamolklo opat Heler tovarišem. Si so skozi steklena vrata, ki so bila z vezci prepletana. Nakrat začuti junaški duhovnik breme svojih štirinšestdesetih let in na levi strani ga je zbudilo; tega doslej še ni čutil nikoli, to bo tudi enkrat njegova smrt.

Na grajskem trgu stoji gruče meščanov, celovski mojstri. V črni obleki so čakali na sprejem; grajski most je stražila tretja kompanija, z ceste pa, ki vodi navzgor, se sliši voljo vršenje in valovanje tisočev.

Okoli vojnjaka pa so ponosno stali v rdečih jopičih mladi nožarji, škarijari in žebjarji. Lovske klobuke so fosili po strani na namanjanih črnih lasih, okoli pasov so se jim lesketale majhne sekirice in noži; tu so čakali, da po obedu pred Veličanstvom zaplečejo kolo.

Ko je opat tručno in težko stopal mimo vodnjaka, ki ga je obsenčevalo sedem kostanjev in je nad njim kraljeval velik zmaj, so ga nahnulili protestantovski nožarji z oslom. Sedaj je opazil duhovnik, da je med njimi stal Bertold Hendel. Komaj je ta veliki kričavec zazrl svojega nasprotnika, je začel tuliti kakor divji vol: »Far, izgubil si! Meni si surove pravil, pa si izgubil igro, cesar je mojemu bratu podelil milost in cesarsko roko. Far, spravi se skozi mestna vrata, pa pojdi zidat kak nov samostan!«

Opat ga ne posluša. V globoki žalosti stopa dalje. Tako je stopal okoli Jeruzalema Jozua, sin Ananov, ko je v duhu videl prihajati razdejanje.

Ljudstvo na trgu pa je veselo mrmralo: »Roko mu je dal. To pomeni srečo, to pomeni pravice!«

Ponosno in mirno je prišel po stopnicah doli starejši Joahim Hendel. Meč se mu je zadeval ob kamenita tla. Nategoval si je rokavce, ko so mu orlove oči veselo plavale po ljudstvu. Pred cesarjem se je boril za Štajer proti Rimu, in zmagal je njegova.

Za njim prigromi mestna kompanija, ki je k zmagaji pripomogla. Gifing vodi prvo četo, Hendelov sin pa drugo. Mladi Hendel je v svoji vojaški opravi kakor junak, iz oči mu sije napuh in zaničevanje vsega sveta. Rokav njegove vojaške suknje še diši po dišavah, s katerimi napaja cesarica svoje robove.

Mogočno je šumelo po trgu: »Čujte! Dal mu je veliko versko predpravico!« Vsi se odkrijejo in globoko priklonijo glave.

Opat sliši na mostu to pozdravljanje in smejanje ter zamolklo in odločno pravi:

»Če mu je tudi Njegovo Veličanstvo podelilo roko, zaradi tega še ni izgubljen Štajer. Sedaj gre za življenje in smrt, za Boga in hudiča. Odslej, gospod Hendel, začnem z misijoni, Zagrenili vam bomo meč in večino. Za vsako dušo, za vsako ped katoliške zemlje se boste morali boriti z nami. Res, reven sem, in prirejati misijoni, to stane denar. Pa znal si ga bom pridobiti. Še imam lepih podob, Valpurga je dragocena, prodal jo bom; tudi vino, staro tristo let, bom prodal iz kleti. Kaj je bolezen, kaj smrt, če pa morda zavisi od tisoč goldinarjev rešitev Štajra. Prodaj bom tudi hišo v Štajerdorfu. Poklical bom velikega pridigarja, ki bo kakor kladivo mečal srca: moji menihi so dobri, pa med njimi ni pravega; priti mora velik bojevnik božji. Kekli so mi, da je tak v Lambahu; pisal bom opatu; moram ga imeti. Ime mu je Albert.«

Škof iz Dunajskega Novega mesta je rekel cesarju in cesarici, preden sta šla v svoje dvorane:

»Vaše Veličanstvo je čudovito dostojno ravvalo. Modro in pogumno, kakor je velel čas — večine pa tako nikoli ne dobe, in če bi jo dobili, bomo že našli izhod, držali se bomo dolobec, da noben vladar v Avstriji ne sme...«

»Ne!« je zaklical cesar z močnim glasom, z nagubanim čelom. »Tako ne mislimo. — Zvest mož je, in moja beseda je moja beseda. Če tudi bi zaradi naše hiše in zaradi moje rajne matere želeli, da nikoli ne dobe večine. Pa beseda je beseda, to vam povem enkrat za vselej... ne videx in prazna reč!«

»Videz,« je ponovil v zadregi škof, nato je obmolknil. Kako to, da ni bila politika? Cesar da misli zares? Kaj bodo rekli stanovi? Kaj nadvojvoda Ferdinand? ... Klezel je mislil, da pozna svojega gospoda kakor nihče drugi v celi državi; danes pa si mora priznati, da je drugačen, kakor si je mislil?«

II.

Pet četr let je minulo po cesarskem dnevu v Štajru. Kakor je pred tisoč in tisoč leti čakal Izrael Održenika, je čakal protestantovski Štajer, da bo Joahim Hendel izvoljen za sodnika (župana) v Štajru.

V jutranjem mraku so šle trume mladih nožarjev ena za drugo na mestni trg pred mestno hišo. Govorili so ti moške tako glasno, da se je slišalo skozi zaprte duri notri v hiše: »Hendel naj bo sodnik v Štajru! Hendel in nihče drugi! In če postane kdo drugi, potem je to golufija in farska zvijača, in tega Štajerci nikoli ne bodo dopustili, sam cesar je hotel, naj bo Hendel sodnik!«

Ko je začelo na gorah nebo žareti, je bilo vedno več in več mož na trgu; vsi vpjajo: »Živio Hendel, fej farjem!« Nato se prikaže mestni sluga, ki jih v Hendelovem imenu roti, naj bodo mirni in naj nikar ne zmerjajo in psujejo. Tudi zahteva od njih in pobira neke listke, na katerih je bila sramotilna pesem na opata Helerja. Joahim Hendel noče na neumen in nedostojen način loviti volilcev — pa tega tudi treba ni. Saj ve, kako bo izpadla volitev; nasprotniki naj gredo na ulico in naj trošijo listke, kakor bočajo, da dobe volilcev... Ne stoji dobro zanje...

Že ob jutranjem svitu je bilo videti garstenskega opata, kako je hodil po ulicah. Najprvo je opravil sveto mašo, molil molitev zoper Turke, potem pa je trkal na vrata katoliških meščanov. Osorno in nujno, kakor smrt, ki pride nepozvano, jih je s povzdignjeno roko in krepkim glasom rotil in spominjal njih dolžnosti:

»Vsi morate iti volit, katoliško morate voliti; kdor izostane, zataji Krista; kdor voli Hendela, prodaja duše in ga bo Bog preklel.«

Katoliški kandidat, za katerega se opat že mesece peha in trudi z besedo in dejanjem, je bivši mestni nadknjižničar Pravnfaik. Ne more se meriti s Hendelom po umu in ugledu, pa dober katoličan je in se ni nikoli obešal za brado mogočnemu krivovercu.

Kakor ognjen božji meč že zre solnce čez gore; divje zaropče veliki boben in mestno kompanija koraka na mestni trg, kjer se vse tare ljudstva. Ravno kar se garstenski opat s priporjem počasi vrača domov; sedaj pa naj gleda Bog, v čegar rokah je vse.

Ko je stari od truda in skrbi zlomljeni šestdesetletni mož prišel do Piraha, mu je zmanjkalo sape; pred hišo prostega kmeta se usede na klop, odkoder se je videlo daleč naokoli onstran Anize.

Slišali so se klici oratarja, ki je rezal zemljo z železnim lemežem za zimsko setev; iz Frajzinga pa, kjer ob železni cesti stoji vislice, pa je prihajal krocket krokarja.

Opat je s svojo palico obrnil netopirja, ki je od ostre zime na pol zmrzel lezel okoli njegovih nog. Hripavo in trdo je začel govoriti:

»Zaupanje! Zaupanje! O kako težko je današnje dni imeti zaupanje. Slutim, da nič dobrega ne prihaja. Vedno, od prastarih dni, so bile volitve svetega Tomaža dan. Letos morajo biti v oktobru. To je satan napravil. Do sv. Tomaža bi se dalo še kaj napraviti. Sedaj pa je prepozno. O Karei, rečem ti, ura teme je. Zakrinkani petelin je zapel hudičevo pesem, in vsi Štajerci čujejo njegovo peklenško melodijo.«

Prijor je spoštljivo ugovarjal, da ne more biti zastonj toliko dela in truda, kakor ga je imel gospod oče. Toda opat se ni menil za njegove besede. Zatopljen v žalosten molk je strmel v daljavo, čez šumečo Anizo po železni cesti. Pred njegovim duhom, ki se mrzlično trudi že mnogo dni, so stali Hendelovi uspehi, ki so eden drugemu sledili zadnje leto. Venec uspehov mu pa prihaja danes, na dan volitve.

Iz daljave je votlo bobnelo topotanje kladivov, ki so noč in dan udarjala v Hendelovih kovčehih. Noč in dan so prasketali plameni. Težki vozovi so vozili po železni cesti razno železino; sto in sto laških in čeških kovačev je kovalo noč in dan, da oborože cesarske vojake. Čudovito orožje, oklepi, čelade, sulice so nastajale v kovčehih, kjer je sam hudič v podobi divjega Laha gonil meh. Brusilni kamen se je vrtel, da so odletavale iskre; brusili so meče za cesarske strele. V Bertoldovih livarnah so pa topili bron za cesarske topove. Povsodi je bil zraven Joahim Hendel, povsodi je imel svoje oči pa tudi svoje roke. Nekoč je stal ob naklu pri prasketajočem plamenu ter je s pilo in dletom spreminjal mašni kelih v držaj meča. Ko je bilo orožje izgotovljeno, so je naložili na vozove, da so jih do Donave peljali biki, ki so imeli ovenčane rogove. Vojaki so jih spremljali. Spredaj je jahal Joahim Hendel na rdečem žrebcu, poleg njega je jahal njegov sin. Ob Donavi so orožje naložili na čolne, ki so je prepeljali do Dunaja in iz Dunaja zopet na vozovih v ogrsko deželo. O Veliki noči se je Joahim Hendel s svojim sinom vrnil domov. Njegovi bratje in Štajerci so mu hiteli nasproti, saj so ga težko pričakovali. Meč sodnikov, mestno staršinstvo, ves Štajer je iskreno klical: »Pridi!«

Prišel je čez Avgsburg. Ni se mudil tam, da bi bil kakemu otroku boter. Tudi ni bil tam, da bi sinu pokazal jeklarno. Bil je tam, da bi kupil krasno kupo, ki je bila iz težkega srebra, okrašena z zlato vlitto podobo boginje zmernosti. To kupo je prinesel seboj ter jo je podaril dobrim Štajercem, ki so tako željno po njem hrepenele, da jim bo strelsko darilo na dan, ko bodo strelici med seboj tekmovali ter s puškami streljali.

(Dalje.)

Odgovori.

Marjeti K.: Zakon z dne 17. avgusta 1917 drž. zak. št. 376, ki določa, da imajo revni ozir. potrebni svojci onih avstrijskih državljanov, ki se vsled vojnih dogodkov nahajajo v sovražnem ozemlju — tedaj tudi v Ameriki — in se ne morejo vrniti, pravico do podpore, nikakor ne izključuje, da bi oni, ki uživajo podpore po vpoklicancu, ne mogli dobiti podpore, ki mu gre v slučaju, da je njegov reditelj v sovražnem ozemlju zadržan, če dokaže, da je kljub temu reven ali še nadaljne podpore potreben. Zato vložite prošnjo pri pristojnem županstvu,

v kateri Vam je dokazati pred vsem, da ste revni oziroma podpore potrebni. Zakaj pa dobivate Vi in Vaša mati samo 1 K na dan? Mogoče bi kazalo vložiti tudi novo prošnjo za državni preživninski prispevek po vojnih vpoklicancih?

»V zadregi«. V odgovor na Vaše vprašanje Vas opozarjamo, da preberete zgornjši odgovor Marjeti K.

Jožetu Sk.: Pravico do ameriške podpore imajo vsi svojci v sovražnem ozemlju zadržanega, če dokažejo, da so revni oziroma podpore potrebni, tedaj ne samo žena, temveč lahko tudi očetje, matere i. t. d.

A. P.: Pri hišni preiskavi se smejo odvzeti samo one stvari, glede katerih obstoji utemeljen sum, da jih obdolženec ali osumljenec neupravičeno poseduje. Glede vrnitve takih odvzetih stvari po končanem ali ustavljenem kazenskem postopanju določajo §§ 377—379 kaz. pr. reda, da je tekom enega leta potom javnega oglasa poizvedovati za lastnika. Če se pa isti ne javi, jih je na zahtevo izročiti bivšemu obdolženecu, če sodišče ni prejelo sklepa izreklo, da obdolženec pravilno posesti ni zadostno izkazal. Obrnite se tedaj vsled vrnitve odvzetih Vam predmetov na ono sodišče, ki je vodilo poizvedbe oziroma preiskavo proti Vam.

M. R.: Tudi reven oče ali revna mati imata po zakonu z dne 17. avgusta 1917 drž. zak. št. 376 pravico do podpore, če moreta dokazati, da ju je njihova hči, ki se nahaja v Ameriki, pred vojno vzdrževala. Prošnjo je nasloviti na c. kr. deželno vlado v Ljubljani ter vložiti pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu.

Heleni Ž.: Izvršilna naredba z dne 10. avgusta 1917 dr. zak. št. 337 k zakonu glede pravice do drž. preživninskega prispevka določa, da preneha pravica do državne podpore v slučaju oprostitve vpoklicanega, trajnega dopusta ali dopusta na nedoločen čas. Če je tedaj Vaš mož kot delavec pri c. kr. gozdni in domenski upravi oproščan, potem njegovim svojcem (vam ter otrokom i. dr.) ne gre podpora in bi bila Vaša prošnja brezuspešna.

F. B. S.: Akademije znanosti so na Dunaju, v Pragi in Krakovu. Zahteva se poleg umetniške sposobnosti izobrazba nižje gimnazije ali nižje realke ali podobne izobrazbe. Pri nastopi je treba s seboj risarska dela ter napraviti sprejemni izpit. Akademija ni zavod z oskrbo, ampak javna šola z znakom in pravici visoke šole, ter se deli v tri ali dveletno splošno šolo in triletno specialne šole. — Poleg akademije so na Dunaju, v Pragi in Krakovu umetno-obrtno šole, ki imajo znak in pravice srednjih šol. Pogoji so poleg starosti 14—27 let isti kot na akademiji. V Ljubljani pa imamo višjo obrtno šolo, ki bo dajala dobro podlago za višje umetniške študije, zato bi bila za Vas najbolj priporočljiva, ker obrtne šole dajo gotov kruh, akademija pa visoko umetnost — brez kruha.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica
Ljubljana
Viklošičeva cesta št. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne

Glej inserat!

Opozarjamo na današnji oglas domače tvrdke Fr. Hitti, zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev, Ljubljana, Sv. Martina cesta št. 2.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.
Trst, 24. julija: 74, 54, 29, 49, 7.
Dunaj, 27. julija: 52, 62, 41, 65, 53.

PREKLIC.

Podpisana izjavljam, da ni res, da bi bil Ivan Mavri iz Zakojce hiš. št. 84 vzel Jeseničarjem eno vrečo moke.

Marjeta Skartušek.

Cudovito silo le K 4*90

Siva teko naglo prečine vobede kot šivni stroj. — Največja iznajdba, s katero more vsak sam krpiti in šiviti usnje, raztrgane čevlje, konjsko opremo, vreče, platno in vsako drugo močno blago. Nujno potrebno za vsakogar. Jamstvo za porabnost. Cena komol. sila s sukancom, 4 raznihi šivankami in porabnim navodilom K 4,90, 3 kosi: K 13,80. Pošilja po povzetju.

M. Svoboda, Lupa, III/2, Hiespassse 13-404.

Zenske lase

rezane in mešane kupeje v vsaki množini po najvišji ceni!
Matija Podarajšek
brivec, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 37.

Agitirajte

za
„Domoljuba“

Mlatilnice

za pogon s silo in z roko, dalje čistilne mlatilnice najnovejše konstrukcije, čistilnice, trijerje, stiskalnice za grozdje in sadje, mlino za žito in sadje, gepalje, slamoreznice, brzoparilnice, kotle za žganje, brane in pluge ter razne druge poljedelske stroje iz največjih tovarov, zajamčeno dobre kakovosti ima vedno na zalogi

zaloga poljedelskih strojev

FR. HITTI
v LJUBLJANI, Martinova cesta št. 2

Dalje opozarjam na svojo veliko zalogo priznano in dokazano najboljših ročnih mlinov, pripravnih za vsako mletje. — Dobra in najcenejša postržba vsakemu zajamčena.

POZOR!

Pošiljam po povzetju zajamč. le prvovrstni izdelok: 1 karton (100 kos.) lovilcev za muhe v zvitihi, sveže blago, K 36.—, 1 karton (100 škatičje) plavila, Ultramarin št. 000 K 45.—, 1000 nadomest. cigaret K 48.—, prijetno kajenje, zdravju neškodljivo. (2632)

H. Scheurer, Praga
(pošt. predal št. 186).
Ako ni primerno — denar nazaj!

Krema za brivce

najboljša kakovost vporabna brez vode velik lonček K 6.—.

Milo za brivce

prijetno, najboljša vrsta 1 kos 5 K, 1 kg 52 K. Pošilja po povzetju

M. Janker, Izvozna podjetje, Zagreb št. 1, Petrinjska ul. 3/III, Hrvatska.

14 dni na poskušnjo!

JAMSTVO!

AGRARIA-brzodrobilni mlin pošljemo 14 dni na poskušnjo. Ako niste zadovoljni z njim, ga lahko pošljete nazaj in prejmete nazaj svoj denar.

Dejavlja se točno, le, dokler traja zaloga!

Cena K 185.— z zamahnim kolesom.

„Agraria“ - brzodrobilni mlin.

Ne najcenejši, pač pa najboljši, najsposobnejši drobilni mlin, ki se d. b. e. — edini, s katerim se lahko mleje pšenica, rž, koruza, ječmen itd. — fino, kakor kdo želi. Delo silno tanko ter se lahko uredi na 4 vrste drobljenja. Nadomestni deli se dobe in lahko zamenjajo.

- CAM. PLANER, DUNAJ II, Praterstr. 47. -

Brez karfe za milo

se dobi deslej po ničemer prekašano brezmačobno pralno sredstvo

Fania

za toaletno mizo in kopeli. Popolnoma neškodljivo. Nikako ilo. Izboren predmet za razprodajalce. Karton s 36 kosi lepo opremljen 30 kron pri

M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ul. 3/III, Hrvatsko.

Le 3 K 40 h

stane pri nas mali kot aparat „Omega“, vel. slika 4x4 kompi. z malo opremo z natanč. navod. za začetnike. Aparat „Perfekt“, vel. 4 1/2 x 6 z motnim steklom, dvojno kaseto, dober objekt in malo opremo ter navodilom za začetnike le K 9.50 Zakopna s. amera, Gortin d. vel. 9x12 (ina. izv. izvir. v vsem potrebnim opremlj. za razno lego, prima akromat. leča, kompi. s kovinasto kaseto in navodilom dokler v zal. le K 79. 80 h zakopna omara za voještvo za pluje in filme, zopna oblika vel. 4 1/2 x 6 le K 68.40; vel. 6 x 9 le K 79.80. Pošila po povzetju. Pošilnja i. K. Export „Perfekt“, Dunaj VII, Neustiftg. 137 162.

Pege - ogreci.

Za odstranitev peg (ogrcv) se rabijo najrazličnejša sredstva. Vsa ta temelje na istem načelu, da treba pege z dotičnim sredstvom obeliti. Ta način zdravljenja je pa napačen. Ako hočete odstraniti pege (ogrcv), ne zadotčite, da se same obelijo, ker se iste po porabi zadevnega sredstva vnovič prikažejo. Treba jih je torej decela uničiti. Popolna odstranitev ogrcv, peg, zajedalcev je mogoča edino le s takozvano »Santo-Creme«. Obraz se s to kremo vsak dan namaže in nato izpere s Santo-praskom. Pege (ogrci) se s to senzacno kremo popolnoma odstranijo v kratkem času in pokaže se lepa beloderča polt. Ta krema je pripravljena po navodilu vseučilišč. profesorja dr. Hagerja, zakon. zajam. in je danes edino zajamčeno učinkujoče sredstvo in popolnoma neškodljivo. Ena škatla zadošča popolnoma. Cena 5 K, po pošti franko še 95 vin. Vsaki kremi je priloženo porabno navodilo in ena vrečica praška zastoj. — Pošilja navadna.

Dobiva se proti vpslatvi zneska v znakah, po 948 nakaznici ali tudi po povzetju.

J. KUKLA, PRAGA, PERLGASSE 71.

NAROČILNICA!

izre. atli, različno izpolnil, vložiti v kuverto in tako j odposlati, ker se more pošiljati le, dokler je v zalogi!

Tvrdo CAM. PLANER, Dunaj II, Praterstr. 47.

Naročam Val Agraria-brzodrobilni mlin za znesek K 185.— po povzetju, s pravico da pošljem mlin tekom 14 dni nazaj, ako ne bo dobro mcl.

Ime: _____
Kraj: _____
Zadnja žel. postaja: _____

Nad 1.000.000 v rabi!

Koeno šilo je praktično orodje za vsakogar za šivanje usojenih predmetov, jermenov, vreč, jader, oprem, meh, plati, čevljev. — Rasprodajalec: popust. Cena kmp. šila K 8.—, povzetni stroški posebej. Izvoz šrebljev, varovalcev podplatov iz kovine in usnja, podkvice, celul. traktor za šivanje, čevlji, smole, okov za podplate in vojni podplatovi ter črnih mlinov. F. E. Lachmann, Dunaj IX., Moserstrasse 3, odd. 182.

GARJE

lišaje, hraste, srbečico in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno Paratol-domače mazilo. Ne maže, je popolno brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 5.—, dvojno - velik lonček K 9.—. Dalje Paratol-posipalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo. 1 škatlja K 3.—. Oboje so dobiva po povzetju ali predplačilu pri vrstiki Paratol-Werke, lekar ULMER, Budapest VII-10. Rózsa ul. 21.

NADOMESTILO MILA

a pranje perila, izborno peneče in prekaša vse česlej v prometu se nabijajoče izdelke. 1 zavoj t. j. 5 kg K 12.—, 1 zavoj z 10 kg K 23.—. Reprodajalec dobe popust pri naročbi celega zavoja z 250 kosi. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finišnega perila. 1 zavoj 32 kosov K 14.—. Nadomestek za toaletno mlo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18.—; roza barve, 1 zavoj 24 vel. kosov K 18.—. Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste. M. JUNKER-ja izvozna podjetje v Zagrebu št. 1. Petrinjska ulica 3., III., telefon 23-27.

Po celi Jugoslaviji naj se pije 2542

Tolstovrška slatina

in novi SILVA VRELEC

Pošta GUŠTANJ.

Tam se naroči tudi

tino belo, rdeče in črno vino ter žganje in sadni mošt.

Trgovski učenc

in poštenih kmečkih staršev, se sprejme v trgovino s mešanim blagom. — Ravnotam se sprejme zanesljiva in varčna kuharica

ki bi bila obenem tudi gospodinja.

MARTIN PLUT, ČRNOMELJ, Dolenjsko.

Vsakovrstna domača semena,

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trgovina s semeni

—: PETER LASSNIKA NASL. —

SEVER & KOMP., Ljubljana, Marijin trg.

Miši - podgane stenice - ščurki

Izdelovanje in razpošiljatev preizkuš. radikalno učinkujočega uničevaln. sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 5.—; tinktura za stenice K 2.—; posebno močna tinktura za stenice »Prevasil« K 3.50; uničevalec moljev K 2.—; prašek proti mrčesu 1.50 in 3 K; sem spadajoči razprševalec K 1.20; tinktura proti ušem pri ljudeh K 1.50; mazilo za uši pri živini K 2.—; prašek za uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri psih K 1.50; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3.—. — Pošilja po povzetju Zavod za pokončevanje mrčesa

M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se prireša 2 krat na teden krmil, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prašek. „Mastin“ Paket veija 2 K, 5 paketov 12 K poštine prosto, 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo, ali prašiča, da se zreži.

Glavna zaloga:

lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavih: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

Najbolje naložiš denar ako kupiš zlatnino, briljante, ure, srebrnino pri F. Čuden Sin v Ljubljani same nasproti glavne pošte. Ceniki se ne razpošiljajo. : Kupim staro zlato.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a i.vir. zakonito zajamčeno „Skaboform“ mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 3.— velik K 5.— porcija za rodbino K 12.—. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem selenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520 Pazite na varstveno znamko „Skaboform“!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dop. od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadržnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljšje.

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je mojstersko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju. Neugajajoče zamenjam.

Kovinate ure . . po K 24— 26— 32— 40— 60— 100—
Srebrne ure . . po K 70— 90— 100— 120— 200—
Kovinate verižice po K 2— 3— 4— 6— 10—
Usnjate verižice . po K 1.60 2.80 4.80

Zlatnina in srebrnina v bogati izbori!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepotičja, daril itd. v velikem krasnem ceniku, katerega zahtevajte.

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana. — Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Svetovna razpošiljalnica

H. Suttner samo v Ljubljani št. 1

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

